

Handläggare
Henrik Söderström
08-508 263 75**Till**
Trafiknämnden
2017-06-15

Ombyggnad av södra Götgatan. Utredningsbeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner denna lägesredovisning av projektet Södra Götgatan.
2. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utreda förutsättningarna för en ny utformning av Södra Götgatan till en utredningsutgift om 7 mnkr.

Jonas Eliasson
FörvaltningschefMattias Lundberg
AvdelningschefErika Björnsson
Enhetschef

Sammanfattning

Kontoret fick i samband med budget 2014 i uppdrag att utifrån genomfört pilotförsök på Götgatan återkomma till nämnden med ett förslag till en långsiktigt hållbar lösning. Götgatan är en viktig del av det lokala huvudgatunätet på Södermalm och gatan fyller en viktig funktion för såväl transportbehov som en plats att vistas på.

Landstingets trafikförvaltning har gett besked att tunnelbanans tätskikt har passerat sin beräknade tekniska livslängd och kommer att behöva bytas ut inom en relativt nära framtid. Då detta innebär att Götgatan kommer grävas upp finner kontoret det lämpligt att i samband med tätskiktsbytet rusta upp Götgatan från fasad till fasad och samtidigt ändra gatans disposition. Kontoret anser att en

Trafikkontoret
TrafikplaneringFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 263 75
Växel 08-508 272 00
henrik.soderstrom@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

omvandling av gatan inte ska göras innan tätskikten åtgärdas. Det är viktigt att de båda projekten samordnas i tid för att minimera såväl kostnader som störningar för tredje man.

Kontoret har utrett principer för en ny disposition av gaturummet. Fokus har varit att skapa ett balanserat gaturum med ett sammanhållet och enhetligt uttryck med prioriteringar i enlighet med framkomlighetsstrategin. Principförslaget innebär ett körfält i vardera riktningen samt en zon med last- och RH-platser utanför dessa. Detta möjliggör generösa gångbanor och cykelbanor med god säkerhet och komfort. Goda mötesplatser kan utvecklas utmed gatan genom att förbättra kopplingarna till intilliggande gator och naturliga platsbildningar. Nya träd planteras i en sammanhängande skelettjord och samordnas med nya sittplatser och cykelparkering i en möbleringszon.

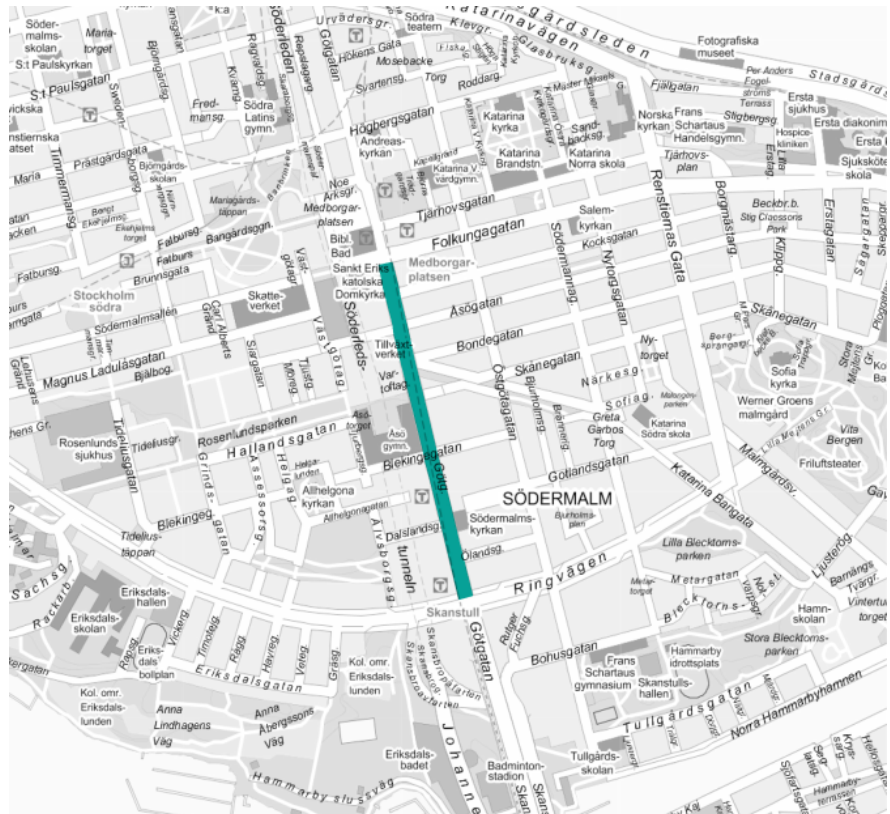
Trafikkontorets gatuarbeten uppskattas till ca 150-200 mnkr. Det finns dock flera faktorer som i dagsläget är osäkra och som kan få stor inverkan på den slutliga projektbudgeten. Inför inriktningsbeslutet önskar kontoret därför göra vissa fördjupade utredningar för att få en bättre bild av vissa risker som kan vara kostnadsdrivande samt ha stor inverkan på genomförandet. Det handlar främst om ledningar och andra tekniska lösningar, samordning med trafikförvaltningen och konsekvenser under byggtiden. Dessutom behöver principförslaget till ny gatuutformning vidarebearbetas. Kontoret bedömer utredningsutgiften till ca 7 mnkr inklusive det som hitintills upparbetats. Tidplanen är beroende av trafikförvaltningens tätskiktsprojekt och i dagsläget osäker eftersom flera frågor behöver studeras vidare. Kontoret planerar dock att kunna återkomma till nämnden med ett förslag till inriktningsbeslut vintern 2017/2018.

Bakgrund

2014 fick kontoret ett uppdrag att med enkla åtgärder förbättra för cyklister på Götgatan - *Pilotplats Götgatan*, vilket har genomförts. 2016 lades ny beläggning i körbanan samt det gjordes vissa nivå- och kantstensjusteringar.

Kontoret fick också 2014 ett uppdrag att utifrån pilotförsöket återkomma till nämnden med ett förslag till en långsiktigt hållbar lösning. I föreliggande ärende presenterar kontoret ett förslag till inriktning för permanent utformning av södra Götgatan, dvs sträckan mellan Folkungagatan och Ringvägen, samt förslag till fortsatt arbete. Syftet med projektet är att skapa ett välfungerande gaturum där gatan omvandlas från ett utpräglat transportstråk till en

gata som är attraktiv, trygg och välfungerande för de oskyddade trafikanterna samtidigt andra nödvändiga funktioner som exempelvis behov av angöring tillgodoses.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts internt på trafikkontoret. Under projektets gång har kontoret haft en dialog med trafikförvaltningen. Den troliga utgiften för projektet är inte så hög att det enligt stadens investeringsregler krävs utredningsbeslut. Ärendet har därför inte samrått med stadsledningskontoret.

Befintlig situation

Götgatan är en viktig del av det lokala huvudgatanätet på Södermalm och har också en viktig funktion som regional cykelkoppling för resenärer mellan Söderort, Södertörn och City. Gatan är också ett viktigt kommersiellt centrum av lokal och delvis regional betydelse. Detta gör att gatan fyller en viktig funktion för såväl transportbehov som en plats att vistas på.

Delar av gatumiljön är idag bristfälliga vilket gör att gatan underpresterar både som kommunikationsstråk och som offentligt rum.

- Bristfälliga miljöer för gående: många tillägg har gjorts genom åren med olika material och utrustning och

gångbanorna upplevs som belamrade och otrygga. Uppdelade gångbanor med olika typer av möblering skapar trängsel på vissa delar. Utrustning och beläggningar är generellt i dåligt skick.

- Ofullständiga cykelbanor: Cykelbanorna avgränsas endast med pollare mot den intilliggande körbanan. Cykelbanorna har breddats i och med försöket. Framkomligheten för cyklister är god, men cykelbanorna uppfyller inte den standard som behövs för god komfort och säkerhet.
- Träd i dåligt skick: 49 av 68 träd bör bytas ut. Omoderna trädgröpar, där träden står i lådor utan tillgång till skelettjord vilket gör att träden inte har någon möjlighet att utvecklas.
- Dagvatten utnyttjas inte: Ingen möjlighet finns till fördröjning av dagvatten på grund av avsaknad av växtbäddar med skelettjord.
- Otillgängliga entréer: Nästan två tredjedelar av gatans entréer är inte tillgängliga för personer med funktionsnedsättning pga. trappsteg och sättningar i gatan.

- Avsaknad av mötesplatser: Kopplingarna till intilliggande gator och områden är dåligt utvecklade och det saknas attraktiva mötesplatser som underlättar ett socialt umgänge utanför uteserveringarna.

Förutsättningar

Samordning med planerat arbete med tunnelbanans tunnel

Under den aktuella sträckan av Götgatan ligger tunnelbanans gröna linje, som byggdes 1933 som en del av spårvägsnätet. Tunneln byggdes enligt ”cut-and-cover” metoden, dvs. ett schakt grävdes i gatan och ett nytt tak lades på för att skapa tunneltaket. Dagens Götgatan ligger på detta tunneltak, 1-3 meter över tunneln.

Götgatan under tunnelbyggnad, 26 /8 1932. (Stockholmskällan)

Landstingets trafikförvaltning har gett besked att tätskiktet har passerat sin beräknade tekniska livslängd och kommer att behöva bytas ut inom en relativt nära framtid. Då detta innebär att Götgatan kommer grävas upp finner kontoret det lämpligt att i samband med tätskiktsbytet rusta upp Götgatan från fasad till fasad och samtidigt ändra gatans disposition.

Kontoret har ett gott samarbete med trafikförvaltningen kring de två projekten. Samordningsmöten och planeringsmöten har skett kontinuerligt med trafikförvaltningen under det senaste året för att kunna lösa de övergripande frågorna och kartlägga varandras arbeten. Kontoret anser att en total omvandling av gatan inte ska göras innan tätskikten åtgärdas. Det är viktigt att de båda projekten

samordnas i tid för att minimera såväl kostnader som störningar för tredje man.

Slussens ombyggnad

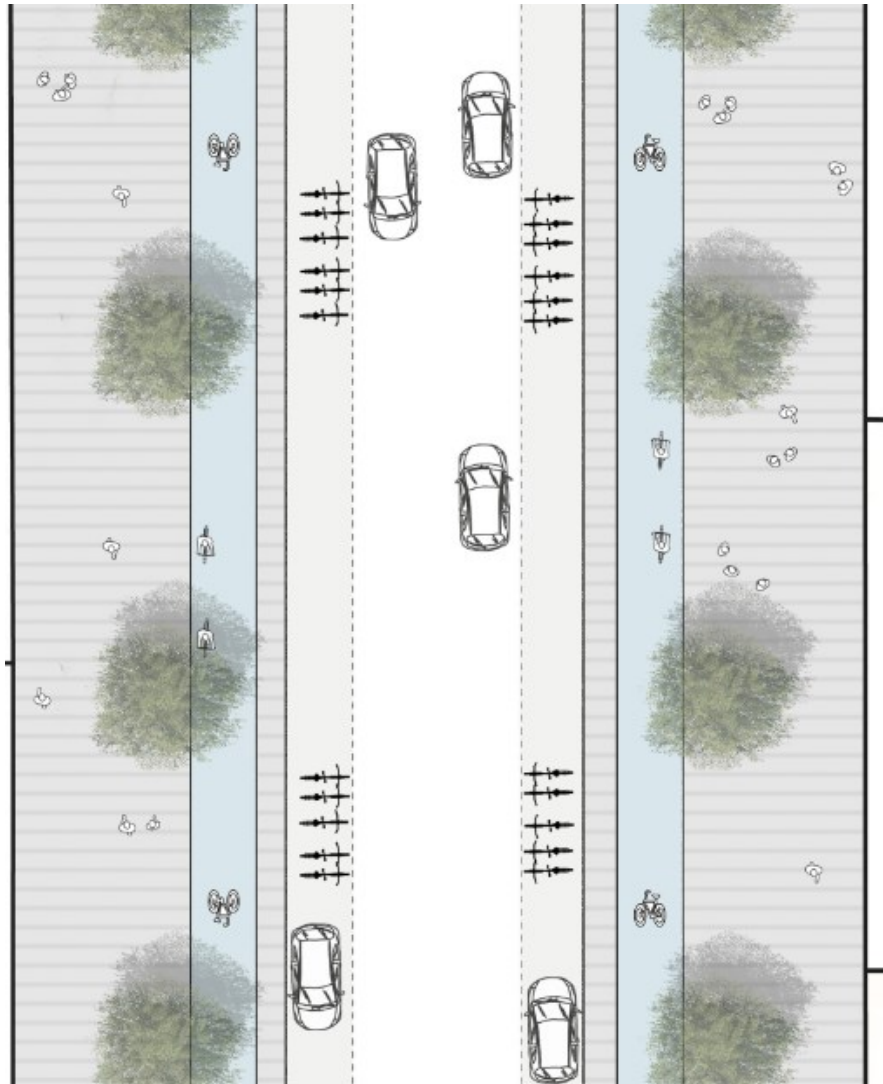
Ombyggnaden av Slussen pågår till och med 2025. Kontoret bedömer att det kan finnas fördelar att genomföra en ombyggnad av Götgatan under samma period, men behöver titta vidare på förutsättningar för detta.

Projektets avgränsning

Projektets har som utgångspunkt att det är uteslutande Götgatan som byggs om. En viss anpassning kommer eventuellt att behövas ske kortare sträckor mot de befintliga tvärgatorna för att anpassa kantstenshöjder och ledningar mot Götgatans nya utformning. Denna anpassning mot tvärgatorna är något som tidigt bör utredas för att kunna se synergierna av en eventuell ändring av Götgatans höjdsättning.

Förslag till principer för ny gatuutformning

Kontoret har utrett principer för en ny disposition av gaturummet. Fokus är att skapa ett balanserat gaturum med ett sammanhållet och enhetligt uttryck med prioriteringar i enlighet med framkomlighetsstrategin. Götgatan föreslås omvandlas från ett utpräglat transportstråk till ett attraktivt, tryggt och välfungerande flanörstråk. Goda mötesplatser kan utvecklas utmed gatan genom att förbättra kopplingarna till intilliggande gator och naturliga platsbildningar. Bedömningen är att cirka tio platser har potential att utvecklas till nya mötesplatser.

Principförslag

Principförslaget innebär ett körfält i vardera riktningen samt en zon med last- och RH-platser utanför dessa. Detta möjliggör generösa gångbanor och cykelbanor med god säkerhet och komfort. Genom att bredda gångbanorna och höja upp cykelbanorna till samma nivå kommer dessa sammanhängande ytor att dominera visuellt.

Visionsbild, (Illustration: Amanda Wahlén, Sweco Architects)

Nya träd planteras i en sammanhängande skelettjord och samordnas med nya sittplatser och cykelparkering i en möbleringszon. Träden kan ges en ny placering närmare gatans mitt vilket ytterligare skulle bidra till att trafikytornas dominans minskar. Träden får också bättre förutsättningar med moderna växtbäddar med möjlighet till lokalt omhändertagande av dagvatten. I samband med en större gatuomvandling kan hela gatan förses med ny beläggning och ny möblering. Vid behov justeras gatunivåerna och entréerna tillgänglighetsanpassas där det är möjligt.

Principsektion

Ovanstående principsektion kan tillämpas längs större delen av sträckan. Mellan Åsögatan och Folkungagatan är gatusektionen smalare, vilket gör att sektionen kommer se annorlunda ut på denna sträcka..

Ekonomi

Bedömd utgift för projektet är baserat på en kalkyl som gjordes hösten 2016 tillsammans med Trafikförvaltningen. Kalkylen baserades på en tidig utredning med många osäkerheter. Kalkylen inkluderar därför höga marginaler. Trafikkontoret kommer att ansvara för utgifter kopplade till omvandlingen av gaturummet, medan trafikförvaltning ansvarar för utgifter kopplade till tätskiktsrenoveringen.

Trafikkontorets gatuarbeten uppskattas till ca 150-200 mnkr. Några faktorer som i dagsläget är osäkra och som kan få stor inverkan på den slutliga projektbudgeten är dels att gränsdragningen mot trafikförvaltningens tätskiktsarbeten ännu inte är detaljstuderat, dels att ledningssamordning inte är slutförd. Den tidiga kalkylen är framtagen med antaganden om hur komplexa ledningssituationer kan lösas, men dessa antaganden är inte bekräftade av ledningsägarna. Eventuella intäkter från externa parter ingår inte i den preliminära kalkylen. I det fortsatta arbetet kommer mycket fokus att läggas på att se över och om möjligt minska kostnader. Kontoret bedömer utredningsutgiften till ca 7 mnkr inklusive det som hitintills upparbetats.

Projektet är inte inrymt inom nämndens långsiktiga investeringsplan, men har i nämndens budgetunderlag för 2018-2020 redovisats som ett prioriterat projekt utanför ram. Möjligheten att inrymma projektet inom ram får prövas i samband med budgetunderlaget för åren 2019-2021.

Tidplan

Tidplanen är beroende av tätskiktsprojektets tidplan och i dagsläget osäker eftersom flera frågor behöver studeras vidare. Kontoret planerar dock att kunna återkomma till nämnden med ett förslag till inriktningsbeslut vintern 2017/2018 och därefter genomförandebeslut och genomförandeavtal. En byggstart kan ske tidigast 2019. Möjlig byggstart beror dock på dels möjligheten att inrymma projektet i budget, dels trafikförvaltningen tätskiktsrenovering. Kontoret vill poängtera att omvandlingen av gaturummet endast bör utföras samordnat med en samtidig renovering av tätskikten.

Kontoret avser studera dessa frågor och återkomma med en närmare tidsplan i inriktningsbeslutet. Genomförandetiden beräknas till tre år.

Fortsatt arbete

Inför inriktningsbeslutet önskar kontoret göra vissa fördjupade utredningar för att få en bättre bild av vissa risker som kan vara kostnadsdrivande samt ha stor inverkan på genomförandet. Dessutom behöver principförslaget till ny gatuutformning vidarebearbetas.

Ledningar och andra tekniska lösningar

En av de största projektriskerna för tid och kostnad som projektet har identifierat är konflikter och hantering av befintliga ledningssystem som ligger i gatan. En mer detaljerad studie och dialog med ledningsägarna bör göras för att kunna eliminera risken vid genomförandet, samt ge ledningsägarna en chans att kunna renovera upp sina befintliga system för att säkra sitt underhållsbehov de kommande åren när detta tillfälle nu ges.

Samordning med trafikförvaltningen

Kontoret anser att projekten måste samordnas då det är mycket olämpligt med så stora störningar vid två tillfällen. Kontoret ser även en ekonomisk vinning i att tillsammans med landstingets tätskiktsarbeten kunna göra den nya gatuutformningen. Ytor behöver schaktas bara en gång, vilket ger ekonomiska fördelar samt minimerar störningen för boende, resenärer, fastighetsägare och näringsidkare. Hur samarbetsformen och kostnadsfördelningen för genomförande kommer att se ut är ännu inte klart. Det kommer även att krävas ett genomförandeavtal. Kontoret föreslår att parterna tillsammans tittar vidare på tidplan, gränsdragningar och ansvarsfördelning.

Konsekvenser under byggtid

Arbetet med tunnelbanans tätskikt och ombyggnad av gatan är omfattande. Det kommer att ha konsekvenser för boende, resenärer och näringsidkare. Cyklister och gående kommer få nedsatt framkomlighet och tillgängligheten till fastigheter påverkas.

Arbetet är preliminärt uppdelat i flera etapper. Under en pågående etapp blir påverkan på biltrafik omfattande med både enkelriktningar och totalavstängning av genomfart. Detta kan få påverkan utanför arbetsområdet beroende på om trafiken väljer andra vägar och belastar kringliggande gatunät mer. Detta är i dagsläget inte utrett och kontoret ser behov av en mer noggrann studie av projektets påverkan på omgivning och trafik.

Trafikkontorets förslag

Trafikkontoret föreslår att nämnden godkänner denna lägesredovisning av projekt Södra Götgatan samt ger kontoret i uppdrag att fortsatt utreda förutsättningarna för en ny utformning av Södra Götgatan till en utredningsutgift om 7 mnkr.

Slut**Bilagor**

1. Projektdirektiv Ombyggnad av södra Götgatan